

ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΕΥΘΥΣ ΛΟΓΟΣ	ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ
A. Κύρια πρόταση κρίσης	1α. Ειδική πρόταση με απλή οριστική (από αρκτικό χρόνο) με ΕΥΚΤΙΚΗ του πλάγιου λόγου (από ιστορικό) συνήθως. 1β. Απλό ειδικό απαρέμφατο. 1γ. Απλή κατηγορηματική μετοχή.
1. Απλή οριστική ⇒	
2. Δυνητική οριστική ⇒	2α. Ειδική πρόταση με ΔΥΝΗΤΙΚΗ οριστική (άσχετα με το χρόνο εξάρτησης) 2β. Δυνητικό ειδικό απαρέμφατο 2γ. Δυνητική κατηγορηματική μετοχή
3. Δυνητική ευκτική ⇒	3α. Ειδική πρόταση με ΔΥΝΗΤΙΚΗ ΕΥΚΤΙΚΗ (άσχετα με το χρόνο εξάρτησης) 3β. Δυνητικό ειδικό απαρέμφατο 3γ. Δυνητική κατηγορηματική μετοχή
B. Κύρια πρόταση επιθυμίας	
1. Υποτακτική προτρεπτική ή αποτρεπτική 2. Προστακτική 3. Ευχετική ευκτικής ή οριστική	Τελικό απαρέμφατο
Γ. Ευθεία ερώτηση	Γ. Πλάγια ερωτηματική πρόταση
1. Απλή οριστική ή απορηματική υποτακτική 2. Δυνητική οριστική ή Δυνητική ευκτική	1α. Απλή οριστική ή απορηματική υποτακτική (από αρκτικό χρόνο) 1β. Ευκτική του πλάγιου λόγου (από ιστορικό) συνήθως 2. Δυνητική οριστική ή Δυνητική ευκτική (άσχετα με το χρόνο εξάρτησης)
Δ. Δευτερεύουσες προτάσεις: (αιτιολογικές, τελικές, υποθετικές, εναντιωματικές, χρονικές, συμπερασματικές, ενδοιαστικές, αναφορικές)	Δευτερεύουσες προτάσεις (αιτιολογικές, τελικές, υποθετικές, εναντιωματικές, χρονικές, συμπερασματικές, ενδοιαστικές, αναφορικές)

1. Οριστική 2. Δυνητική οριστική 3. Δυνητική ευκτική 4. Υποτακτική	1. α. Οριστική (από αρκτικό) β. Ευκτική πλάγιου λόγου (από ιστορικό) 2. Δυνητική οριστική (πάντοτε) 3. Δυνητική ευκτική (πάντοτε) 4. α. Υποτακτική (από αρκτικό) β. Ευκτική πλάγιου λόγου (από ιστορικό), συνήθως [με αλλαγή συνδέσμου π.χ. εάν σε εί, το όταν σε ότε ...]
--	---

ΕΙΔΗ ΠΛΑΓΙΟΥ ΛΟΓΟΥ

A. ΚΡΙΣΗΣ

- 1. Ειδική πρόταση:** από ρ. λεκτικά - γνωστικά - αισθητικά - αγγελίας.
- 2. Ειδικό απαρέμφατο:** από ρ. λεκτικά - δοξαστικά (γνωστικά - αισθητικά, ελπίδας, όρκου ...). **Προσοχή στο φημί.**
- 3. Κατηγορηματική μετοχή:** από ρ. γνωστικά - αισθητικά (μάθησης, μνήμης, δείξης, δήλωσης, αγγελίας, ελέγχου).

B. ΕΠΙΘΥΜΙΑΣ

Τελικό απαρέμφατο: από ρ. κελευστικά, προτρεπτικά, απαγορευτικά, συμβουλευτικά, ευχετικά, παρακλητικά, συμφωνίας, απόφασης (ανάλογα δηλαδή με τη σημασία των εγκλίσεων των προτάσεων επιθυμίας).

Γ. ΠΛΑΓΙΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

(κρίσης ή επιθυμίας) από ρ. ερωτηματικά, απορίας, γνώσης, άγνοιας κ.λπ.

Δ. ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

από ρ. λεκτικά, γνωστικά, αισθητικά, δείξης, αγγελίας, ελέγχου, κελευστικά, προτρεπτικά, παρακλητικά κ.λπ. (σπάνια και από άλλα: μερική πλαγιότητα).

Α. Να μετατραπούν από ευθύ σε πλάγιο λόγο οι φράσεις.

1. Ίκανός είμι πάντα πράττειν (λέγει, ἔλεγε...)

Λέγει ὅτι ἐστί ικανός/εἶναι ικανός... [ταυτοπροσωπία]

Ἐλεγε ὅτι ικανός εἶη/εἶναι ικανός... [ταυτοπροσωπία]

2. Αἰσχρόν ἐστιν ἄρχειν Ἀθηναίων Πελοποννησίου (οὔτοι ἔλεγον....)

Οὔτοι ἔλεγον ὅτι αἰσχρόν εἶη/αἰσχρόν εἶναι ...

3. Παραδῶμεν Κορινθίοις τὴν πόλιν; (τὸν θεὸν ἐπήρουντο....)

Τὸν θεὸν ἐπήρουντο εἰ παραδοῖεν Κορινθίοις τὴν πόλιν.

4. Οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσαιμι (γιγνώσκομεν.... – εἶπεν)

Γιγνώσκομεν/ Εἶπεν ὅτι οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσαι/ οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσαι

Γιγνώσκομεν οὐδενὶ τοῦτον ἂν ἀπιστήσαντα.

5. Ἀπορῶ ποῖαν ὁδὸν τράπωμαι. (ὁρῶ σε .../ ἐώρων σε)

Ὅρῶ σε .../ ἐώρων σε ἀποροῦντα ποῖαν ὁδὸν τράπη./ ποῖαν ὁδὸν τράποιο.

6. Ἐπειδὴν διαπράξωμαι, ἃ δέομαι, ἤξω (οὔτος λέγει, ἔλεγε ...)

Οὔτος λέγει ὅτι ἤξει/ἤξειν, ἐπειδὴν διαπράξεται, ἃ δεῖται.

Οὔτος ἔλεγε ὅτι ἤξοι/ἤξειν, ἐπειδὴ διαπράξοιτο, ἃ δέοιτο.

7. Ἀπαγέτω τις αὐτὴν οἴκαδε (λέγει/εἶπεν ὁ Σωκράτης ...)

Λέγει/Εἶπεν ὁ Σωκράτης ἀπάγειν τινὰ αὐτὴν οἴκαδε [ετεροπροσωπία]

8. Δοῖεν οἱ θεοί (οὔτοι εὔχονται/ἠὔχοντο)

Οὔτοι εὔχονται/ἠὔχοντο δοῦναι τοὺς θεοὺς [ετεροπροσωπία]

9. Μηδεὶς βαλλέτω (ἀπαγορεύει/ἀπηγόρευε ...)

Ἀπαγορεύει/Ἀπηγόρευε βάλλειν μηδένα. [ετεροπροσωπία]

10. Ποῦ ἂν ἴδοιμι Πρόξενον; (ἐρωτᾷ/ἠρώτησε τις ...)

Ἐρωτᾷ/ ἠρώτησε τις ποῦ ἂν ἴδοι Πρόξενον/ποῦ ἂν ἴδοι Πρόξενον.

Β. Να μετατραπούν από πλάγιο σε ευθύ λογο οι παρακάτω φράσεις.

1. Κῦρος εἶπεν ὅτι βούλοιτο μένειν.

«Βούλομαι μένειν.»

2. Ξενοφῶν ἐπυνθάνετο, ὅπως ἂν κάλλιστα πορευθείη.

«Πῶς ἂν κάλλιστα πορευθείην;»

3. Ἐκέλευεν αὐτοὺς ἵέναι εἰς Λακεδαίμονα.

«Ἴτε εἰς Λακεδαίμονα.»

4. Οἱ Θηβαῖοι εἶπον ὅτι οὐκ ἂν ἀποδοῖεν τοὺς νεκρούς.

«Οὐκ ἂν ἀποδοῖμεν τοὺς νεκρούς.»

5. Οἱ τριάκοντα Σωκράτη ἀπηγόρευον τοῖς νέοις μὴ διαλέγεσθαι.

«ὦ Σώκρατες, μὴ διαλέγου τοῖς νέοις.»

6. Εἰς ὀλιγορίαν ἐτράποντο οὐκ ἔχοντες ὅ,τι γένωνται.

«Τὶ γενώμεθα;»

7. Ὁ ἱερεὺς ἤρχετο λῦσαι οἱ τὴν θυγατέρα.

«(Εἴθε) λύσαιτε ἐμοὶ τὴν θυγατέρα.»

8. Ἔδοξε τῷ δήμῳ τριάκοντα ἄνδρας ἐλέσθαι.

«Ελώμεθα τριάκοντα ἄνδρας.»

9. Κρίτων ἐρωτᾷ πῶς με θάπτῃ.

«Πῶς σε θάπτω;»

10. Ἡρώτων αὐτοὺς εἰ δοῖεν ἂν τούτων τὰ πιστά.

«Δοῖτε ἂν τούτων τὰ πιστά;»

Γ. Να μεταφερθούν οι επόμενες φράσεις στον πλάγιο λόγο.

1. Τὴν κρίσιν ποιήσω, ἐπὰν διαβῶμεν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην. (ἔφη Ἀγησίλαος)
Ἀγησίλαος ἔφη τὴν κρίσιν ποιήσῃν, ἐπεὶ διαβαῖεν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην.
2. Παρασκευάζεσθε ἅπαντες εἰς μάχην. (ὁ στρατηγὸς ἐκέλευεν)
Ὁ στρατηγὸς ἐκέλευεν παρασκευάζεσθαι ἅπαντας εἰς μάχην.
3. Τίς ἐστὶν ἡ χώρα; (Ξενοφῶν ἀνθρώτῳ)
Ξενοφῶν ἀνθρώτῳ τίς/ἡ τις εἶπεν ἡ χώρα.
4. Εἰ μὴ βοηθήσετε, στρατεύσουσιν ἐκεῖνοι ἐφ' ἡμᾶς. (οἱ Ὀλύνθιοι εἶπον αὐτοῖς)
Οἱ Ὀλύνθιοι εἶπον αὐτοῖς ὅτι στρατεύσονται ἐκεῖνοι ἐπὶ σφᾶς/ἐπ' αὐτούς/ἐπὶ τούτους, εἰ μὴ βοηθήσονται.
5. Ἀλλὰ σύ, ὦ Ἑρμῇ, ἀπελθε πρὸς Τίμωνα. (Ζεὺς ἐκέλευσεν Ἑρμῇν)
Ζεὺς ἐκέλευσεν Ἑρμῇν ἀπελθεῖν πρὸς Τίμωνα.
6. Τισσαφέρνης ἐκέλευεν· Μέχρι δ' αὖ ἐγὼ ἤκω, αἱ σπονδαὶ μενόντων.
Τισσαφέρνης ἐκέλευεν μέχρι δ' οὗτος/αὐτός ἤκοι, τὰς σπονδὰς μένειν.
7. Τίνες ἐστέ; (μάθε)
Μάθε τίνες/οἵτινες εἰσίν.
8. Δερκυλίδας ἐκέλευσεν Μειδίαν· Μένε οὖν παρ' ἡμῖν.
Δερκυλίδας ἐκέλευσεν Μειδίαν μένειν παρὰ σφίσιν/παρ' αὐτοῖς.
9. Ἡ δὲ μήτηρ εἶπεν· Τὴν δὲ δικαιοσύνην, ὦ παῖ, πῶς μαθήσῃ ἐνθάδε, ὄντων σοι ἐκεῖ τῶν διδασκάλων;
Ἡ δὲ μήτηρ εἶπεν τῷ παιδί πῶς/ὅπως τὴν δικαιοσύνην μαθήσεται ἐνθάδε ὄντων αὐτῷ ἐκεῖ τῶν διδασκάλων
10. Ξενοφῶν ἔφη· Τὴν μὲν τῶν βαρβάρων ἐπιτορκίαν τε καὶ ἀπιστίαν λέγει μὲν Κλεάνωρ, ἐπίστασθε δὲ καὶ ὑμεῖς.

Ξενοφῶν **ἔφη** τὴν μὲν τῶν βαρβάρων ἐπιορκίαν τε καὶ ἀπιστίαν λέγειν **Κλεάνορα**, ἐπίστασθαι δὲ καὶ (σφᾶς) αὐτοῦς/ἐκείνους

Δ. Να μετασχηματίσετε τις επόμενες φράσεις στον ευθύ λόγο.

1. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκέλευον Μαντινέας τὸ τεῖχος **περιαιρεῖν**.

«ὦ Μαντινεῖς, τὸ τεῖχος περιαιρεῖτε.»

2. Κλέαρχος ἤκουε βασιλέα ἔξω **ὄντα** τοῦ εὐωνύμου.

«Βασιλεὺς ἐστὶ(ν) ἔξω τοῦ εὐωνύμου.»

3. Καὶ ἐκείνοι ἀξιῶσουσί σε πρὸ ἐαυτῶν **βουλευέσθαι**.

«Βουλευέου πρὸ ἡμῶν αὐτῶν.»

4. Ὁ κατήγορος λέγει **ὥς** ὑβριστὴς **εἰμι**.

«Ὑβριστὴς εἰ.»

5. Οὐκ οἶδα **ὅπως** **ἔχει** παιδείας βασιλεὺς.

«Πῶς ἔχει παιδείας βασιλεὺς;»

6. Ὁ Θηραμένης ἐπεκαλεῖτο τοὺς θεοὺς **καθορᾶν** τὰ γιγνόμενα.

«ὦ θεοὶ καθορᾶτε τὰ γιγνόμενα.»

7. Ἐβουλευόντο **εἰ** **παραδοῖεν** τὰς ναῦς.

«Παραδῶμεν τὰς ναῦς;»

8. Φησὶν ὁ κατήγορος οὐ δικαίως με **λαμβάνειν** τὸ ἀργύριον.

«Οὐ δικαίως σὺ λαμβάνεις τὸ ἀργύριον.»

9. Οἱ Τριάκοντα ἐγίγνωσκον **ὅτι** καὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν οἱ μετὰ Θρασυβούλου **ληηλατήσοιεν**, **εἰ** μὴ τις φυλακὴ **ἔσοιτο**.

«Καὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν οἱ μετὰ Θρασυβούλου ληηλατήσουσι(ν), εἰ μὴ τις φυλακὴ ἔσται.» πραγματικό (στο μέλλον)

10. **Ὅρᾳς** **ὅτι** οὐ πρῶτος **αἰτιᾷ** τὸν κλέπτοντα καὶ ἄρπάζοντα.

«Οὐ πρῶτος αἰτιᾷ τὸν κλέπτοντα καὶ ἄρπάζοντα.»

Υποθετικοί λόγοι σε πλάγιο λόγο

Να αναγνωρίσετε το είδος και τη σημασία των πλαγίων υποθετικών λόγων, να δικαιολογήσετε την εκφορά τους και να τους μετατρέψετε σε ευθύ λόγο.

1. Σωκράτης ἔφη οὐκ ἂν τοῖς ἀνθρώποις ἄξιον εἶναι ζῆν, [εἰ τὰ παρὰ τῶν πονηρῶν ἦν κεχαρισμένα τοῖς θεοῖς.]
Σωκράτης ἔφη: «Οὐκ ἂν τοῖς ἀνθρώποις ἄξιον ἦν ζῆν, εἰ ἦν ...» Μη πραγματικό
2. Ἀπαγγέλλετε δ' αὐτοῖς ὅτι, εἰ μὴ ταῦτα ποιήσουσιν/ ἔκσπονδοι ἔσονται.
«Εἰ μὴ ταῦτα ποιήσετε, ἔκσπονδοι ἔσεσθε.» πραγματικό (στο μέλλον)
3. Ἴσμεν Φίλιππον, εἰ τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, οὐκ ἂν κτησάμενον τοσαύτην δύναμιν.
«Εἰ τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, Φίλιππος οὐκ ἂν ἐκτήσατο τοσαύτην δύναμιν.» μη πραγματικό
4. Ἔγνωσαν ὅτι, εἰ δώσοιεν εὐθύνας, κινδυνεύουσι ἀπολέσθαι.
«Εἰ δώσομεν εὐθύνας, κινδυνεύομεν ἀπολέσθαι.» πραγματικό (στο μέλλον)
5. Ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ ὅτι, εἰ μὴ ὑμεῖς ἦλθετε, ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα.
Ἀπαγγέλλετε Ἀριαίῳ: «Εἰ μὴ ὑμεῖς ἦλθετε, ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα.» μη πραγματικό
6. Ἔγνωτε τοῦτον, εἰ ἦλθετε ὑμεῖς, οὐκ ἂν ποιήσαντα ταῦτα.
«Εἰ ἦλθετε ὑμεῖς, οὐκ ἂν ἐποίησε οὗτος.» μη πραγματικό
7. Ἦν πέμψητέ με, οἷομαι ἂν ἐλθεῖν καὶ τριήρεις ἔχων καὶ πλοῖα.
«Ἦν πέμψητέ με, ἔλθοιμι ἂν καὶ τριήρεις ἔχων καὶ πλοῖα.» προσδοκώμενο
8. Κύρος ἐδήλωσεν ὅτι ἕτοιμοί εἰσι μάχεσθαι, εἰ τις ἐξέρχοιτο.
Κύρος ἐδήλωσεν: «Ἕτοιμοι ἐσμέν, εἰ τις ἐξείσι (ἐξέρχεται)»

9. Ὁ Φορμίων τὴν ἐπιχείρησιν ἐφ' ἑαυτῷ ἐνόμιζεν εἶναι, ὁπόταν βούληται.

«Ἡ ἐπιχείρησις ἐπ' ἐμοὶ ἐστί, ὁπόταν βούλωμαι.» Αόριστη επανάληψη
παρόν-μέλλον

10. Ὅστε δῆπου ὅτι, εἰάν μὲν τις εἰς τὴν Ἑλλάδα μέλλῃ ἀπιέναι, πρὸς
ἐσπέραν δεῖ πορεύεσθαι.

Εἰάν μὲν τις εἰς τὴν Ἑλλάδα μέλλῃ ἀπιέναι, πρὸς ἐσπέραν δεῖ
πορεύεσθαι.